רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת

תורה אור השלם

1 וְלִקַּחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים:
ויקרא כג מ

2 בְּסֻכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת:
ויקרא כג מב

3 וְכִחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ:
ויקרא כג ו

4 דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיְיָ:
ויקרא כג לד

5 וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:
במדבר כט א

6 וְהִעְבַּרְתֶּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם:
ויקרא כה ט

מוסף רש"י

ביום אפילו בשבת. מִשְּׁמַע כָּל זְמַן יוֹם וּקְרָא יְמִיהָ הוּא לְמִצְוֹת נִתְּנוּ **אצטריך** קְרָא לְמִישְׁרֵי טַלְטוּל דִּדְכָתָן, עַיֵּין לְעֵיל מַתְּנִי' גַּבֵּי טַלְטוּל כְּשׁוֹפָר וְכוּ' (סוכה מג.).

כל שעתא ומניה הוא. וכיון שיש לו טלית בכל יום שמשהה כלה לילית עובר בעשה [1] **ואפילו** מותרת בקופסא הלכך כל יומא רמית מצותיה עליה: **הואיל וכידו להפקירן.** ונפקי מרשותיה ולהו עליה רמית מוכחית: **אי מטומר ומתי הלחם.** וגמר מהא מניו: **כיום ואפילו כשבת.** מדלא כתיב רחמנא לרבות אפילו בכל יום שהוא רחמנן למיגמר **ולמאי.** לתיטרין לרבויי להאי ואפילו בשבת אי נימא טלטול דמשמע קרא לקימה טלטול דמשמע ועדיין צמתן תורה לא נתקנו טלטול דתיטרין קרא למישרי להאי: **הלחם שכן לחמי.** לתיקורתא דלחייתא הוא: **מה להלן ימים ואפילו לילות.** כדילפינן בפסחים סוכה (דף מג.): **ולכתוב רחמנא לילות.** דמכשירין למו: **וניתו.** עומר ושתי הלחם מיניה ולמה ליה לכתיבי כהאי: **אי מלולב.** כמה מצינו מלולב שהוא מצוה ומכשיריו דוחין לף סוכה שהיא מצוה מכשיריה דוחין: **גמר ז' ימים כו'.** וכג"ם מאי ליה. ואע"ג דתיהא מופנה מאני לדיש שהה גבי לולב מד שבעת ימים הוא דכתיב ולרבינן לר' אליעזר למעוטי לילות כיון דגבי רחמנא כעומר ושתי הלחם ולולב גילוי מילתא בעלמא הוא ולא פרכינן עלה. גימגום (ג): **וניתו הכי.** עומר ושתי הלחם מיניה: **אי מסוכה שכן נוהגת בלילות כביום.** ואילו מצה לילה הרחמן מוכח ומו לף כדאמרינן בפסחים (דף קכ.): **ונכתוב רחמנא.** בהדיא במצה ונגמרו הכי כולהו מיניה: **כנגעים כבנגעים.** כדילפינן בפסחים (ד' מג:) לף תאכל עליו ממץ שבעת ימים וגו' (ה) כל שימנו בכל תאכל ממץ ימנו בקום אכול מצה ונגעים מיתנהו בכל תאכל ממץ דכל מצות לף תעשה בין שהזמן גרמה בין שאין הזמן גרמה חייבות לתפוקי סוכה ולולב לתיתנהו בנגעים דמצות עשה שהזמן גרמה היא: **ולמאי.** האי קרא מי מילתא לתרויה אתא למישרי בשאר למיכתב בשבת אי לתקיעה לף מיטרין דלפילו תקיעה הרשות ליה מיקורתא דלחייתא: **מלאכת עבודה.** של טורח: **וגמרי מהדדי.** בפסחים (דף נב:) שאין תלמוד לומר מהדס השניני (ו) דהא בכמה קראי כתב לן דיוה"כ כחודש השביעי מה ת"ל כחודש השביעי שיהו כל תרועות משל חדש השביעי שהוא: **נפערו עבדים לפיכם.** קריאת דרור דיובל תלויה בה הלכך תשיבה: **אי מכולהו.** מאחת מכולן: **כדאמרינן.** מיכא למיפרך בכל חדא לך תמור האמור בה לעיל: שאם

כל שעתא ושעתא ומניה הוא אלא אמר רב נחמן א"ר יצחק ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע [ח]יהואיל ובידו להפקירן: אמר מר לולב וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אלא אמר קרא [י]ביום [כ]ביום אפילו בשבת ולמאי הלכתא אילימא לטלטול איצטריך קרא למישרי טלטול אלא למכשיריו ורבנן ההוא מיבעי ליה ביום ולא בלילה ור"א ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה [ל]מושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים ימים ולא לילות ורבנן איצטריך ס"ד אמינא נילף שבעת ימים [מ] מסוכה מה להלן [ס]ימים ואפילו לילות אף כאן ימים ואפילו לילות קמ"ל וליכתוב רחמנא בלולב וניתו הנך ונילפו מיניה משום דאיכא למיפרך מה ללולב שכן טעון ארבעה מינים: סוכה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה הוא אי מלולב שכן טעון ארבעה מינים אלא גמר שבעת ימים [ס] מלולב מה להלן מכשיריו דוחין את השבת אף כאן נמי מכשיריו דוחין את השבת וליכתוב רחמנא בסוכה וניתי הנך וניגמור מיניה משום דאיכא למיפרך מה לסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים: מצה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי ר"א מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אי מלולב שכן טעון ארבעה מינים אי מסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים אלא גמר [ג]חמשה עשר [ע]חמשה עשר מחג הסוכות מה להלן מכשיריה דוחין את השבת אף כאן מכשיריה דוחין את השבת וליכתוב רחמנא במצה וניתו הנך וניגמור מיניה משום דאיכא למיפרך מה למצה שכן נוהגת בנשים בבאנשים: שופר וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אי מלולב שכן טעון ארבעה מינים אי מסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים אי ממצה שכן נוהגת בנשים כבאנשים אלא אמר קרא [ר]יום תרועה יהיה לכם ביום אפילו בשבת ולמאי אילימא לתקיעה הא [ת]נא דבי שמואל כל מלאכת עבודה לא תעשו יצתה תקיעה שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה אלא למכשיריו ורבנן ההוא מיבעי ליה ביום ולא בלילה ור"א ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה [ו]מבכורים הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם ונגמרי מהדדי וליכתוב רחמנא בשופר וליתו הנך וליגמרו מיניה מתקיעת שופר דראש השנה ליכא למיגמר שכן מכנסת זכרונות של ישראל לאביהן שבשמים מתקיעות [שופר] דיוה"כ ליכא למיגמרי [ז]דאמר מר תקעו ב"ד שופר נפטרו עבדים לבתיהם ושדות חוזרות לבעליהן: (אמר מר) מילה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר מנא ליה לר"א הא אי מכולהו גמר כדאמרינן ועוד מה להנך שבן

כלילות בפ"ק דיבמות (דף ו.) וי"ל דהכא הכי גמרי מה מצינו בהנך שמלות נוהגות בשבת ומכשיריה דמו שבת אף כל שמלות נוהגות בשבת מכשיריה דמו שבת הלכך לף שיך למילף מכיוצא דהיינו המלוה עלמה ולא מכשיריה דשמוע לי נבל לי היינו ביצוי עלמו כשממקן לו מלכלו ובכנין נמי הוי מלוה אחת שנוה הקדוש ברוך הוא לנטות בית המקדש: **סד"א** ניקף שבעת ימים משבעת ימים מסוכה. וה"מ היכי מיקף מדעמיה לדון ג"ש הא אין לחם דן ג"ש מעלמו אלא מ"ש למדה מכלו וי"ל דשמא בעלמא ניתנה למדרש (ו): **קמ"ל.** (ו) ולא ידענא השתא הא שבעת ימים למאי אתיא לתע"ג דדרשינן בפ"ק דפסחים (דף ה.) מה שביעי שביעי לגג אף לחגון רחגון לגג הא אינה למידרש משבעה בלא ימים:

שכן בעון ארבעה מינים. אף על גב דעומר ושתי הלחם נמי מצינן עמהן בכשיש ויין ניסוך ומגן למנחות אמתי ד' מינין שבלולב דמעכבין זה את זה כדאמר בפרק הקומץ (מנחות דף כו.) ובפרק התכלת (סה דף מה:) [למרינן] הככשיש אין מעכבין לף את העומר ולא את שתי הלחם (ח)והיינו טעון ד' מינין שאין מצות לולב כלל בלא ד' מינין אבל בלאו יכולה להיות מצוותן בלא ד' מינין. הר"ב פורט"ת: **אי** מעיבר בו'. הכא לא דייקא תלמודא למילף מכייהו דהכי תורתם לתלמודא זימנין דייק וזימנין לא דייק ואי הוה דייק הוה משמע ליה פרכי' הרב פורט"ת ג"ש מילתא לתתיא כמה הלך טרח וכתב לה קרא כמו מילתא לתתיא בקל ומומר והאי דקאמר תלמודא ניכתוב רחמנא כהאי ותתי לידך מיניה פירוש ומאי לריך קרא היינו משום דאי בלא מה הלך הוה אמי למילף הך מצוה מהיכן לף הוה פשוט לי כתב רחמנא קרא כיון דהוה פשוט לי לא לף דמי למילתא לתתיא בק"ו דהוה פשוט יותר: **שבעת** ימים (ד) מלולב. מופנה הוה מאני לדדים גבי גולב לף מיקורתא דתע"ג דדרשינן ימים ולא לילות מיהו לף הוה לריך למיכתב שבעת בלי הוה אמי למיכתב ושמחת לפני וגו' ימים והוי לגון שבעת מיותר לג"ם וה"מ ור' אליעזר היכי דריש ימים ולא לילות כיון דאית ליה ג"ש היא גופה מלף מסוכה מה להלן ימים אפילו לילות אף לולב ימים ואפי' לילות וש לומר דליה לן למילף בג"ש מילתא דלגון ג"ש גופא מוכחא דאינו לא כן דימים משמע ולא לילות:

ואי מסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים. משמע דנעי למימר מאמר במלה שאינה נוהגת בלילות כבימים ואדרבה עיקר מצותה בלילה הרחמן שאמר בערב תאכלו מצות (שמות יב) והכי הוה אמי למימר שכן נוהגת בימים ובלילות:

נפקא ליה מבנים הכפורים. ונגמרין מהדדי כדדרשינן בגרמ השנס (ו) שיהו כל התקיעות של מוסף השביעי שוות לשופרים בקונטרס ורבנן סברי דלא שיך לתקשויי אלא לומר שסדר תקיעות שיהו שוין דלענין סדר תקיעות מייתי לה התם מכל לומן דיום ולאי לף מיתקע דע"כ זמנס אינו שוה כרתם מוסף חה בעשור למוסף: והתניא

ב) ועי' תוספות מנחות מד. ד"ה טלית], ג) סוכה מג., ג) לעיל קו: ע"ש ד"ה מן:, ד) ר"ה מ:, ה) [ובמנחים נח]. ו) [ודקדק מכל.], ז) עי' מהר"ם, ח) [מתוספתא כפ' התכלת מה:]. ט) [ד"ה נפ':].

הגהות הב"ח

(ה) נב' עלף שבעת ימים משבעת ימים מסוכה: (ו) שם אלא נמר שבעת ימים משבעת ימים מלולב: (ז) ר"ה ד"ה נמר ז' ימים וכו' ניתנום סס"ד ואחר כך מ"ה ונכתוב רחמנא בהדיא בסוכה וניתי הכך מינה: (ח) תוס' ד"ה שבעת ימים משבעת ימים מלולב מוכחא הוא מאני לעיל דבעי לולב נמי לף לתיטרין:

גליון הש"ס

ר"ש ד"ה כל שעתא וכו' **ואע"ג** בתוספ' בקופסא. עי' מנחות דף מד ע"ש תוס' ד"ה קס"ל ויא"ל דקנא. כעין זה לעיל דף קיח ע"ב תד"ה אלו היו וש"נ:

רבינו חננאל

הואיל וכידו להפקירן. פי' כי הציצית הוא חובת הבגד. וכיון שדפקיר אינו בגדו. וכן הבית כיוצא בו.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com